

infraganti

PIRATA PIRATOBICH

Luis Mari Moreno «Pirata» (Errenteria, 1973) musika da. Askotariko aurpegiak dauzka, gozatzen dituen musika moduak adina. Bera ere ez da ondo akordatzzen noiz lotu zen musikara. «Nire amak kontatzen du eskatu nuen lehen oparia eskusoinu bat izan zela, hiru urte nituela. Gaur egun errazagoa da eskusoinu txiki bat topatzea, baina orduan ez. Nire aita erotu beharrean ibili zen eta, azkenean, Donostian topatu omen zuen».

Telebistaren parean, Aragon pailazo familiari begira, hasi zen musika jotzen, ume-umea zela. «Orain Gabi Aragonen seme-alabekin harremana daukat eta askotan kontatzen diet tontoa bezala geratzen nintzela pailazo haiei begira». Pailazoaren ofizioak, jendaurreko jardun zirikatzaile horrek, eta musikak, beraz, betidanik tentatu dute errenteriarra.

Oreretako musika eskolan hasi zen musika ikasten eta Donostiakoan jarraitu zuen. «Musika modernoagoa ikasten hasi nintzen ondoren, jazz, rocka eta bestelakoak. Orduan ez zegoen Musikene eta eskola partikularrak hartzen nituen han eta hemen, irakasle onak zeudela jakiten nuen tokian; Algortan, Madrilén... Musika klasikoa ikasteko aukera gehiago zegoen, baina musika modernoaren bidea egin nahi zuenak, berak topatu behar zituen moduak».

Esan bezala, eskusoinuarekin hasi zen oso txikitatik. Hori izan zen amaitu zuen lehen musika karrera. Gero tronboia, bonbardinoa eta tuba ikasi zituen. Eta, azkenik, saxofoi titulu eskuratu zuen. Horiek dira ofizialki egin dituen musika

Luis Mari Moreno «Pirata» musika da, bere aldaera guztietan. Bandak, txarangak, ezkontza taldeak, telebistako bandak, oholtza handietako musika taldeak, kalean eta oholtzarik gabe aritzen direnak... Musika daramaten tren guztietara igotzen darama bizitza osoa, instrumentua eta umore ona bizkarrean hartuta.

ikasketak. Gaur egun haize instrumentuetan aritzen da nagusiki eta ia guztiak menderatzen ditu. «Txaranga askotan aritu naiz eta bertako kideei instrumentuak kendu eta saltsan ibiliz ikasi dut instrumentu mordoa jotzen. Normalean, baina, saxofoia jotzen dut», kontatu du.

ANDREU BUENAFUENTEREKIN

Piratak oso aurpegi anitzak dauzka. Errenteriako Udal Bandan jotzen du solemnitetez eta bihotzez; ezkontza taldeekin aritu izan da; Rockalean proiektuarekin herriak dantzan jartzen ditu kaletik eta parez pare; eta badaramatza hiru urte Andreu Buenafuenteren «Late Motiv» telebista saioan zuzeneko musika bandan jotzen.

«Oraintxe esan digute beste hiru urterako kontratua berri-tuko digutela. Oso pozik nago, plazera delako saio horretan lan egitea. Telebistan asko lan egindakoa naiz eta oso toki gutxi daude «Late Motiv» bezalakoak, benetan. Familia bat gara. Sekulako giro ona daukagu. Gogoratzen naiz hasi ginenean langile guztiak deitu eta Buenafuenterek zera esan zigula: «Umore programa bat egin behar dugu. Hemen inork ez du errietarik egingo. Hemen denak gara garrantzitsuak eta taldeko lana da». Niri asko gogorarazten dit zirkuan lan egiteko modua. Sarrerak saltzen dituen akrobata da, pailazoak krispetak egiten ditu...».

«Late Motiv» saioko bandan zuzenean musika jotzeaz gain, bestelako protagonismoa ere hartzen du tarteka Piratak kameraren aurrean, lasaitasun eta naturaltasun ikaragarri. «Ez dut egiten lehenago egin ez dudanez. Baina, orain, ordaindu egiten didate. Kuadri-

Pirata Errenteriako Zumardiko kioskoan. Zenbatetan aritu ote da bertan Udal Bandarekin.

Idoia ZABALETA | FOKU

llan ere pailazokeriatan ari-
tzen dena izaten naiz beti. Ni-
retzat umorea oso garrantzi-
tsua da bizitzan, ezinbestekoa.
Bada Chaplinen esaldi bat izu-
garri gustatzen zaidana: 'Barre
egin gabeko egun bat galduta-
ko egun bat da'. Erabat ados
nago».

IBILBIDE LUZE ETA ASKOTARIKOA

Bere musikari izaera poliedri-
koan ertz gutxi batzuk baino
ez dira goian aipatutakoak. Be-
re ibilbidea luzea eta mami-
tsua baita; Iraultza Fanfarea,
Kulixka txaranga, Incansables
txaranga, Urrats erromeria tal-
dea, Blues Thorpes, Academica
Palanca, LosDelGas, Rockalean,
EuskOrleans...

Eta proiektu horietatik apar-
te, beste hamaika kolaborazio
eta lan egin ditu. Pirritx, Po-
rrotx eta Marimototsen disko-
etan haize instrumentuak Pi-
ratarenak dira eta Niko Etxart,
Barricada, Marea, Dikers, Or-
questa Mondragon eta beste
hainbatekin ere aritu da.

Une honetan buruan irekita
dituen karpetei buruz galdetu-
ta, barre egiten du Piratak.
«Oraintxe, lau karpeta potolo
ditut: LosDelGas, Rockalean,
EuskOrleans –euskal musika
New Orleanseko estilora eka-
rria– eta Buenafuenteren pro-
grama».

Piratarentzat musikak nahi
adina aurpegi izan ditzake eta
guztiak dira garrantzitsuak.
«Madrilen Academica Palanca-
koekin telebistan lanean ari
nintzen aldi berean Mugariz
jatetxeko ezkontza orkestran
jotzen nuen. Telebistako lanki-
deek galdetzen zidaten ea zer
egiten nuen ezkontzetan jo-
tzen. Nik garbi neukan; nire la-
gunak dira, musika gustatzen
zait, zergatik ez dut joko? Bada
musika mailatan banatzen
duen jendea. Musikak ez dau-

Piratak hiru urte darama Andreu Buenafuenteren «Late Motiv» telebista saioan zuzenean jotzen. Oraintxe beste hiru urterako kontratua egin dute. Idoia ZABALETA | FOKU

ka mailarik, aurpegirik, muga-
rik... baditu uneak; baditu, aka-
so, paretik pasatzen zaizkizun
eta hartzeko aukera duzun tren-
nak. Nik mila tren hartu ditut,
askotarikoak; punka jo dut,
saltsa, jazza, musika klasikoa,
txarangak, herriko banda, Roc-
kalean... denetarik egin dut eta
aukera guztiak baliagarriak
eta duinak iruditzen zaizkit».

Ondo gogoan du jendaurre-
an lehen aldiz aritu zen eguna.
«Herreran izan zen, 13 urte be-

te nituen egunean bertan,
Errenteriako Iraultza Fanfarea-
rekin. Lehenago eskusoinua jo
izan nuen auzoko jaietan eta
jubilatuen bazkarietan. Baina,
kalean, lehen aldia hori izan
zen».

Goi mailako musikaria iza-
teaz gain, jendaurrekoan hazi
egiten da Pirata. Bere proiektu
guztietan garbi uzten du hori.
«Antolatu ditugun talde guz-
tietan zerbait desberdina egin
nahi izan dugu, ez musika ba-
karrik; LosDelGas, Rockalean...
Primerako musikariak dire-
nen kontzertu batera joan,
zein ondo aritzen diren en-
tzun... niri zerbait falta zitza-
idan horrelakoetan. Hain jus-
tu, ikusi nuen lehen
zuzenekoa Orquesta Mondra-
gon izan zen eta liluratuta ge-
ratu nintzen. Javier Gurrutxa-
gak emaztegai baten soinekoa
zeraman jantzita eta Popotxo
ondoan zuen. Nik flipatu egin

nuen. Talde horren oso zalea
izan naiz eta gerora haiekin
jotzeko aukera izan dut. Seku-
lakoa. Gerora, Trapu Zaharra
antzerki taldeko Santi Ugalde-
rekin ere aritu naiz kalean an-
tzerkia egiten... Musika umo-
rearekin, pailazoarekin,
zirkuarekin nahasteko aukera
hori hain ederra iruditzen
zait... Horregatik erabaki nuen
nik ere bide hori lantzea. Mu-
sika bakarrik ere egin dezaket
eta egiten dut. Baina gusta-
tzen zait beste parte hori, jen-
dearen parean aritzea, jendea
zirikatzea, dantzan jartzea, ba-
rre eginaraztea...». Rockalean
proiektuaren helburua, hain
justu, hori da.

Badira musika kalera erama-
teko beste modu batzuk; ban-
dak eta txarangak kasu. Pira-
tak ondo ezagutzen ditu
batzuk zein besteak.

«Errenteriako Udal Banda
oso garrantzitsua da niretzat.

**Une honetan buruan irekita dituen karpetei
buruz galdetuta, hauxe dio: «Lau karpeta
potolo ditut; LosDelGas, Rockalean,
Euskorleans eta Buenafuenteren programa»**

**«Mila tren hartu ditut; punka jo dut, saltsa,
jazza, musika klasikoa, txarangak, herriko
banda, Rockalean... denetarik egin dut eta
aukera guztiak baliagarriak eta duinak dira»**

Hor hasi nintzen. Aitonak bandan jotzen zuen, aitonaren anaiek berdin... Gaur egun utzita daukat, negua Madrilen lanean ematen dudalako eta ezin naizelako entseguetara etorri. Baina, niretzat, Errenteriako Udal Banda ikono bat da eta deitzen nautenean, posible baldin badut, ez dut hutsik egiten».

Pirataren ustez, bandak dituzten herrietan arima berezi bat arnasten da eta bandak zaindu egin behar dira. «Hemen, Oreretan, uztailaren 21ean, madalenetako txupinazoa ez litzateke ulertuko bandak 'txunpa-txunpa' abestia jo gabe. Oso une berezia eta esanguratsua da. Era berean, herrietako banda askok beren jarduna gaurkotu egin behar izan dute, egungo garaietara egokitu. Adibidez, aurten herriko festetan gure banda talde baten laguntzarekin aritu da abesti ezagunen bertsioak jotzen. Sekulako apustua izan da eta emaitza, zoragarria. Zumardia jendez lepo eta jende guztia kantuan».

Txarangen ere asko aritutakoa da. «Txaranga dagoen musikariek herrikoiena da, kalekoena. Badira goi mailako musikariek osatutako txaranga eta badira, era berean, kaleko musikariek osatutakoak, ikasketarik gabekoek. Batzuk zein besteak primerakoak dira. Txaranga herria da, herriari gustatzen zaion musika jotzen duelako».

Txarangako musikaria animoa da, taldeko beste bat da, ezinbestekoa txaranga funtziona dezan, baina oharkabean pasatzen dena talderik gabe. Musika munduan ikusten diren ego puztuetatik aparte dago txaranga. «Musika munduan ego asko dago, gaizki ulertutako fama asko. Hori ez

zait batere gustatzen. Nire lana eta igeltsero batena berdinak dira, bakoitza bere esparruan. Nik musikari ona naizela uste dut, nire mugekin, eta egunero ikasten segitzen dut. Lanerako deitzen didatenean, lanera joaten naiz eta ahalik ondoen egiten dut. Edozein ofiziotan bezala. Arazoa da askoren begietara gurea ez dela lana. Hori da aldatu behar den ikuspegia».

PAKETARIK GABE ARITZEA

Bandan, txarangarekin, Rockalean proiektuarekin... kalekalean aritzen da Pirata, ohol-tzarik gabe, entzuleak parean dituela. «Niretzat gozamina da paretarik gabe aritzea, parez pare. Rockalean proiektuan oso erreperitorio anitza jotzen dugu eta oso sentsazio berezia da jendea parean iza-

«Rockalean-en erreperitorio zabala dugu eta oso sentsazio berezia da jendea parean izatea. Oholtza oso handietan jo izan dut, 10.000 lagun en aurrean, eta nahiago dut kalean jo»

«Gaur egun musika urez betetako bidoi handi bat da. Goiko partean olio geruza bat dauka, musika komertziala, goitik ikusten duguna. Horren azpian ur mordoa eta gardena dago»

tea. Nik, esaterako, oholtza oso handietan jo izan dut, 10.000 lagun en aurrean, eta askoz nahiago dut kalean jo. Oso berezia da».

Musikaz bizi da eta ondo daki zein gogorra den hori. «Zenbat lan egin behar den lanik ez egiteko! Krisi une larriak ere izan ditut; musika alde batera utzi eta beste lan batean has-teko gogoia izan dut», aitortu du. «Musikari eta kulturari, oro har, ez zaio baliorik ematen. Horretan erru parte handia daukate telebistek, irratiek eta komunikabideek oro har,

ez dutelako kulturaren aldeko apustu serioirik egiten. Ikusten duguna kontsumitzen dugu. Telebistan eta irradian beste era bateko musika entzungo balitz, kalitateko musika, jendeak hori kontsumituko luke. Baina errazagoa da jendea reggaeton eta antzeko zikinkeriarekin lokartuta izatea, ez dezan gehiegi pentsatu. Niretzat gaur egun musika urez betetako bidoi handi bat da. Goiko partean olio geruza bat dauka eta hori da goitik begiratzean ikusten duguna, musika komertziala den olio geruza hori. Horren azpian, baina, ur mordoa eta gardena dago, hainbeste eta hainbeste estilo eta artista, sekulako aberastasuna... baina hori ez da ikusten». •

Amagoia Mujika Telleria

Musikarako bezala, jendaurreko eta umorerako gaitasun berezia dauka errenteriarrek. Idoia ZABALETA | FOKU